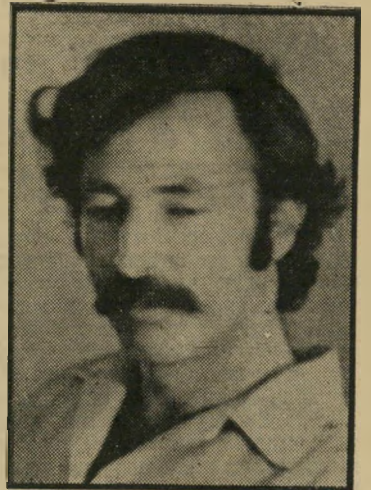

(עמוס קינן) משתייך ביולוגית ל, דור בארץ, אך לא מן הבחינה הלשונית והחוויתית.

יצחק בן-נר, ראש וראשון לסופרי „דור בין-המלחמות“ הוא יצחק בן-נר, שסיפורו הראשון ראה אור כבר בשנת 1959, סיפור שבלט בנטיית מחברו לרבי

אורי אורלב

קליטת סימנים מן העתיד

רון של יצחק בן-נר שפורסם הוא אליעזר שושני ו/או אליקו בן-שושן. שראה אור בהמשכים בהארץ לפני פחות משנה. הסיפור מעניק ממדים סיפוריים מעמיקים של חוויות-חיים עכשוויות המתארת, ברובדיה השונים, את התהליך שעברה החברה הישראלית בשנים האחרונות.

אורי אורלב, סופר שהקדים את בן-נר בכתיבה הוא אורי אורלב, שכבר בשנות ה-50 פירסם שני ספרים על חוויות יל-דוה ונעוריו, חיילי עופרת (1956) ועד מחר (198), ספרים המתעלים בהרבה מעל לרמות הכתיבה של אותן שנים. בקובץ מאוחד יותר, שראה אור במחצית שנות ה-60, חופשת הקיץ האחרונה, שב אורלב ומציג גלריית סיפורים, שמרביתם לקוחים מתוך חוויות אישיות המוצגות בסיגנון סיפורי מעודן.

את מקומו ב„דור בין-המלחמות“ כבש אורי אורלב בשני סיפורים בעלי עוצמה שפירסם בשנות ה-70. הראשון היה הסינים (ראה אור בהארץ ב-1972, והביא לבחירתו של אורלב בשבועון זה כסופר ה"שנה"). בסיפור זה הוא ממלא, טוב מכל סופר ישראלי אחר, את תפקיד קליטת הסימנים מהעתיד להתרחש, תוך שהוא מתרגם זאת לשפה סיפורית פשוטה. ב"קודם-לכן, ואת תהליך הפירוק של החב"רה הישראלית שהחל ביום-הכיפורים 1973. הסינים נפתח בפיסקה: „כיום כניסת ה"צבא הסיני בא אחי לגור אצלנו. הוא הגיע

חנוך לוויין

גלריית דמויות מוכות-גודל

מייד אחרי הכניעה ומסירת ירושלים ב"דיה. למעשה היתה זו רק כניעה רישית, כי הצבא שלנו לא נלחם כלל אחרי יציאת בעלות-הברית. לא היה כל מעש להילחם, מהיגם שהוכרחה שילטון-בית ל"יהודים. למולנו לא פוצה המלחמה הזאת בתקופה שבה היו מדנים פנשימה אהת את הציוניות עם רוויזיוניזם, קפיטאליזם, אימפריאליזם וזוממה...“ בסיפור השני, שראה אור השנה בירחון פרחה, מלה על הנזבות, עוסק אורלב בטייס שהוא אימפרטנט, ומצבו מביא אותו לכדי התאבדות. הסיפור מהווה אנאטומיה של רצח-עצמי-מרצון. ושל החברה הסובבת. אורלב הוא סופר מעולה שאינו מרבה לכתוב — ויחבל. **עמוס קינן**, מעט אחרי מלחמת-החיים הכיפורים, ראה אור סיפורו של עמוס קינן שואה 2. ספר העוסק בתהליך השחיקה והשקיעה, המדינית והתרבותית, של החב"רה הישראלית. זהו ספר אפוקליפטי, ה"כתוב בו-אנר ריאליסטי מדהים, ובדומה

לחסינים של אירי אירלב, שולה תישדורות מזהירות לחברה הישראלית. עמוס קינן מהווה תופעה יוצאת-דופן בסיפורת הישראלית. למרות שהחל מפרסם את סיפוריו כבר במהלך הקרבות של מלחמת תש"ח, וספריו בתחנה והדלת הכחולה הם המצבה הסיפורית המכובדת ביותר לבני דורו, הרי הוא וסיגנונו הסיפורי המרוכז והש"קפותיו הסיפוריות, תפסו להם אחיזה ב"קהל צרכני התרבות רק בשנתיים האחרונות. קינן הוא אבי הסאטירה הריאליסטית הסיפורית בעיברית, ורק תהליך התפתחותה והשתרשותה של העיברית, משפה עתיקה מחד ומלאכותית מאידך לקראת שפת-עם מדוברת, הביאו את ההערכה ה"הולמת ללשונו הסאטירית, ולבחינתה כ"סיפור של ממש.

חנוך לוויין, דור שני לסיפורת סאטירית רית עיברית הוא חנוך לוויין, שסיפוריו פורסמו בשנים האחרונות בשנתון הסיפורות סימן קריאה (ועומדים לראות אור השנה במקובץ). סיפוריו של חנוך לוויין מהווים המשך ישיר, סיפורי ונאות, למח"זותיו. הסאטירה שלו אינה גסה, וגלרית גוטל מפבריקי החזון הציוני, עוברת הנפשה בסיפוריו הקצרים, תוך הפיכתה לשוט המציף באירוניה רבה על עולם של ציפיות הזאת. חנוך לוויין מעורר בסיפוריו שאלות נוקבות, הנשאלות בלחש, ובעזרת סיטואציות יות כימעט-אבסורדיות הוא מתאר תמונה של גיוון, ומקדים לכך את התהליך. באחד מהקטעים שפירסם חנוך לוויין, תחת הכותרת פגישה מדינית בלוד (סימן קריאה 5) הוא פרק את כל כללי ההסוואה המילולית שכה על עצמו במחזותיו ובסיפוריו ויצר, אולי, את המפתח למלכודות שבהן הוא מרצף את מחזותיו וסיפוריו:

כנופיה מוזרה מאד מנהיגה את מדינתנו בשעות קשות אלו. השגריר שטיינרין (כמה נעים להחליף את האות ר' באור-תיות שמי) בא מאמריקה כמטוס לנמל-התעופה בלוד כדי לפגוש בראש-הממשלה לה שצ'רבין (אוי כמה נעים להוסיף שצ'רבין ר') ובשרי-הביטחון פרישין (היש בכי-לל צורך להזכיר כמה נעים להחליף את האות פ' באותיות שצ'י?). ובכן, נעדימים להם שלושה אישים, שטיינרין, שצ'רבין ופרישין בנמל-התעופה כדי לדון בשרי-החזון האמריקאי, שהם קוראים לו כינים לבין עצמם אגב צחוק משחרר בשם פיישינגר, ולכפס עצה מה לעשות הלאה. מכחינה מדינית...“ הזיווג בין עולם ה"דמדומים והמפולות של חנוך לוויין למ"ציאות, כפי שבאו לידי גילויים בסיפור זה, מאפילים בעוצמתם על גלריית בעלי-המום, הדמויות האליגוריות, שבעזרתה מצליף לוויין בחברה הישראלית, והמרי-רות המשתרבת לתוך ביטוייו (עוד מאז את, אני והמלחמה הבאה... ומלכת האמ"בטיה) מביאה לסיפוריו עומק צפוי.

יהושע קנז, החל מפרסם סיפורים בקשת בשנות ה-60 הראשונות. תחת שם העט **אבי עזתניאל**, בשנת 1964 פירסם רומן ראשון תחת הכותרת אחרי החגים, שהוא מן המעולים והפשוטים שנכתבו ב"מהלך שנות המדינה. רומן אשר למרות פשטותו, חוסר היומרות שבו והרבי-ממדיות של נפשותיה, הביקורת לא כרתה לו כתרם כלשהם. קנז מצליח, באחרי החגים, לרקום ריקמה מעולה ובלתי-מאוי-צגת של חיים במושבה, תוך שימוש מכוון לזר בתומריאמת. ברומן השני שלו, האשט הגדולה מן החלומות (1973) הוא מבצע את השלב הטיבעי והמתקבל על הדעת, ויוצר גלרייה של דמויות מסכבי לדמות מרכיבות, כאשר כל נפשותיו מואסות בכל הסובב אותן תוך שהן נתונות בתהליך של

התפוררות נפשית, ומנתקות עצמן במודע מן החברה הסובבת אותן. זוהי חזרה, בנתונים סביבתיים אחרים, על אחרי החגים, ותהליך בידוד זה — או ניקור-מרצון — אופייני לכל עבודותיו של קנז, המצליח ליצור בכתיבתו איכות לשונית סיפורית עצמאית ואליגורית מאד, של התוצאות החרבתיות-תרבותיות ש"חברה שבצור" מסוגלת ליצור על החיים בתוכה. קנז מעיד בכתיבתו על עוד שלב, שבו פוסעת הספרות הישראלית לקראת התעדנותה.

יותם ראובני, הצעיר בסופרי „דור בין-המלחמות“, מפלס בשנים האחרונות את דרכו כסיפורת העברית, סיפורו בעד ההזייה (1978) מציג בלא מורא — וללא משוא-פנים — את עולמם של ההומוסקסואלים

יהושע קנז

אליגורית על חברה במצור

אליס בחברה הישראלית, תוך ביקורת על החברה הזאת, כפי שהיא נראית בעיני מיעוט מיני נרדף. אלא שסיפוריו של יותם ראובני לכודים במילכוד שהוא יצר ל"עצמו. בעוד שסביר להניח כי הפוטנציאל הסיפורי שטמון בו ייצא לאור רק אחרי שהוא יצליח להשתחרר מתוך העולם ה"מיני שהוא כופה על עצמו הר כגיגית. למרות שהוא רק בן 30, ניצב יותם ראובני בעמדה הסיפורית שבה הוא מתחיל לחזור על עצמו ולשוב על סיפוריו. ה"חלצות ממילכוד זה תביא ל"דור בין-המלחמות" סופר חשוב, שהעמיד והתח"פתחות בפניו. אייהחלצותו יהפוך אותו לפרט פיקאנט, שרבים כמותו בסיפורת הישראלית.

אם להעמיד את מאזן שלושים השנה של כתיבת סיפורת בישראל תוך השוואה לסיפורת הנכתבת באנגליה, צרפת, אר"צ-ות-הברית ועוד ארצות, התהליך ברור למדי. עו"ף-החול של הסיפורת העברית, בגילגולה הישראלי, חוזר ומגדל אבירים וח"י, וכל הסימנים מעידים שסיפורת זו מצויה אך ורק בחיתוליה, בראשית דרכה, וזאת מבלי שיהא עליה להרכין ראש בפני התרבויות המערב-אירופיות, שטרם זכו אפילו בעלייה ראשונה מתוך להבות ה"פניכס. תאיהלחץ החברתי שבו מתבשלת הסיפורת הישראלית, מועיד אותה לגדור לות. שלושים שנותיה הראשונות של ה"סיפורת הישראלית הן ראשית דרך, והמ"טרה של דרך. באות העיברית כתבו עוד טרם היות בית ראשון, ובאות העיברית יכתבו לעד.

בחטף * השנה השישית שאצ"ג בן 80 * שערוריית אלכסנדר סנד

כי ליתר ביטחון שיתף עוד שני אנשים בהחלטה לפרסם את סנד בסימן קריאה. השניים הם: **ניסים קלדרון**, שהיה בעבר עורך-עמית יחד עם מנחם פרי מסימן קריאה, והשני פרופ' **רש"ן שקל**, לדיברי פרי, שניהם התלהבו למיקרא דבריו של סנד והמליצו על פירסומם. כאשר פניתי לברר את מידת התלהבותו של פרופ' שקל, ה"ש ברר לי שהוא נמצא בשנת שבתון שחסתיים רק בינואר 1979. אגב, מנחם פרי ביקש להבחיר, שדבריו שנאמרו בבית נשיא המדינה, והובנו כך שהצירה נועדה לסייע לביקורת, וצוטטו כמה פעמים במדור זה, הובנו שלא כהלכה. כוונתו היתה, שהביקורת נועדה לסייע ליצירה *

הסיפורת שהוציא לאור בעריכת ד"ר **מנחם פרי**, לידי הוצאת-הספרים. של הקיבוץ המאוחד. בראש הוצאת ספרים זו, ניצב **אלכסנדר סנד**, סופר, חבר-קיבוץ בנגב, שמעודו לא פירסם יצירה משלו באחד מיתבי-העת החד-שניים (עכשיו, יוכני, סימן-קריאה, קשת ופרחה). יצירותיו ראו לרוב אור בפנימונים של הקיבוץ המאוחד. מזה חודשים מהלכת שמועה, שבחברת הבאה של סימן קריאה שתראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד, ילאו אור גם עבודותיו של סנד. כאשר פניתי לוודא שמועה זו, אצל עורך סימן קריאה מנחם פרי, הוא אישר אותה והוסיף,

לפני קרוב לשנתיים חגגה כנסת ישראל את יום הולדתו ה-80 של המשורר-הלאומי **אורי צבי גרינברג** (להל"ן: אצ"ג). כבר לפני שנתיים ריחששו כמה מוקני הספרים שאצ"ג נולד בשנת 1892 (צעיר בשנתיים מהגברת הראשונה של התיאטרון העיברי, **חנה רובינא**), וכי מאיכות השמורות עימו הוא מסתיר את גילו האמיתי. אלא שהחודש, שנתיים אחרי פסטיבל אצ"ג, פתחה הס"ר המרכזית של תל-אביב שער-ציון — בית אריאלה תערוכה לרגל מלאת 80 שנה לאצ"ג. לפני קרוב לשנה מכרה הוצאת הספרים חיפועלים אוניברסיטאיים את